

דף תרגול: ט״ו בשבט – שורשים באדמה, פירות על השולחן

מהדורה למורה | עולים חדשים

מהדורה למורה – מפתח תשובות

מטרות הדף:

- להכיר את משמעות ט״ו בשבט כראש השנה לאילנות ואת מנהגיו
- לזהות מוחשי ובלתי מוחשי בחג ואת שבעת המינים
- להבין איך המורשת עוברת מדור לדור ומשתנה בקהילות שונות

גרסת עולים חדשים – מילון מילים בראש הדף, משפטים קצרים ושפה פשוטה. אפשר לאפשר מילון אישי ועבודה בזוגות.

חלק א׳ – שאלות אמריקאיות

1. ב – ראש השנה לאילנות
2. ג – תפוח
3. ג – בצפת, בקרב חכמי הקבלה
4. ב – כי לא היו פירות טריים מהארץ בחורף
5. ד – לנטוע עץ שייתן צל בעוד שנים
6. ב – תאריך לספירת שנות העצים לעניין הפירות

חלק ב׳ – נכון או לא נכון

1. נכון – החג חל בחודש שבט, בחורף
2. לא נכון – השקדייה פורחת דווקא בחורף
3. נכון – כך נקרא החג בחלק מהקהילות הספרדיות
4. לא נכון – יש משפחות שמקפידות על ארבע כוסות ויש שעורכות סדר ירוק

חלק ג׳ – השלמת מילים

1. שתיל
2. שבעת
3. יבשים
4. סדר
5. שקד
6. סביבה

חלק ד׳ – התאמה בין קהילה למנהג

- 1 – ב (יצרו את סדר ט״ו בשבט לפני כ־400 שנה)
- 2 – א (קראו לחג חג הפירות ולמאכלים פרוטאס)
- 3 – ד (אכלו פירות יבשים כמו חרובים בחורף הקר)
- 4 – ה (הכינו שולחן עשיר בפירות ואגוזים)
- 5 – ג (חג הנטיעות ושמירה על הסביבה)

חלק ה׳ – שאלות פתוחות

1. מוחשי: שתיל, שולחן הסדר. בלתי מוחשי: ברכות, ערך שמירה על הסביבה
2. לשניהם יש שורשים ושניהם צומחים ונותנים פירות/תרומה
3. בגולה אכלו פירות יבשים, ובימינו מוסיפים נטיעות ושמירה על הסביבה

חלק ו׳ – כתיבה ומחשבה

1. תשובה אישית הכוללת סוג עץ וסיבה הקשורה לערכי החג
2. נטיעה-נט״ע (נטע), שתיל-שת״ל (שתילה), פריחה-פר״ח (פרח), שמירה-שמ״ר (שומר), צמיחה-צמ״ח (צומח)

כרטיס יציאה – מה לחפש

- תשובה תתייחס לספירת שנות העצים לעניין הפירות
- מוחשי: שתיל/פרי, בלתי מוחשי: ברכה/ערך
- למשל: בגולה אכלו פירות יבשים, היום מוסיפים נטיעות וסדר ירוק

טיפים להפעלה:

- אפשר לפתוח בשיחה קצרה על פירות שכל ילד אוהב ולקשר לשבעת המינים
- מומלץ לשלב את פעילות עץ המורשת הכיתתי כהמחשה לנושא הדף
- בגרסת החנ״מ אפשר להסתפק בחלקי mc, fill והציור המוצע בדף

דף תרגול: ט״ו בשבט – שורשים באדמה, פירות על השולחן

דף התלמיד/ה | עולים חדשים

שם: _____ **כיתה:** _____ **תאריך:** _____

ט״ו בשבט הוא חג של עצים. אוכלים פירות ונוטעים עצים. זה חג ישן שממשיך גם היום.

📖 מילון קטן:

שתיל	עץ צעיר שנוטעים באדמה
שבעת המינים	שבעה פירות ודגנים של ארץ ישראל
פירות יבשים	כמו תאנים, תמרים וחרובים ששומרים לזמן רב
סדר ט״ו בשבט	אכילת פירות עם ברכות וקריאה
ברכה	מילים שאומרים לפני אכילת פרי
מנהג הנטיעה	מסורת של נטיעת עצים בחג
מוחשי	דבר שרואים ונוגעים בו
בלתי מוחשי	רעיון, ערך או מנהג שלא רואים

1 חלק א׳ – שאלות אמריקאיות

הקיפו את התשובה הנכונה.

1. איך קוראים לט״ו בשבט?

א) חג החירות ב) ראש השנה לאילנות ג) חג האורים ד) זמן שמחתנו

2. איזה פרי לא שייך לשבעת המינים?

א) תאנה ב) זית ג) תפוח ד) שעורה

3. איפה נוצר הסדר של ט״ו בשבט?

א) בירושלים ב) בבבל ג) בצפת, בקרב חכמי הקבלה ד) בפולין

4. למה אכלו חרובים במזרח אירופה?

א) כי לא אהבו פירות טריים ב) כי לא היו פירות טריים מהארץ בחורף ג) כי זה היה זול
ד) כי כך כתוב בתורה

5. מה מתאים לערך של דאגה לעתיד?

א) לקטוף פרחים בשמורה ב) לזרוק אשפה בפארק ג) לאכול רק פרי אחד
ד) לנטוע עץ שייתן צל בעוד שנים

6. בשביל מה שימש התאריך במקור?

א) יום לציון מלחמה ב) תאריך לספירת שנות העצים לעניין הפירות ג) חג קציר תבואה ד) יום צום

2 חלק ב׳ – נכון או לא נכון

סמנו ✔ נכון או ✘ לא נכון.

#	משפט	✔ נכון	✘ לא נכון
1	ט״ו בשבט חל באמצע החורף בישראל	☐	☐
2	עץ השקד פורח בקיץ ולא בחורף	☐	☐
3	בקהילות ספרדיות קראו לחג גם חג הפירות	☐	☐
4	בכל המשפחות עורכים את סדר ט״ו בשבט באותו האופן בדיוק	☐	☐

3 חלק ג׳ – השלמת מילים

השלימו את המילה החסרה.

1. עץ צעיר שנוטעים באדמה נקרא _____

2. החיטה, השעורה, הגפן, התאנה, הרימון, הזית והתמר נקראים _____ המינים

3. פירות כמו תאנים ותמרים ששמרו אותם לזמן רב נקראים פירות _____

4. אכילת פירות עם ברכות וקריאה נקראת _____ ט״ו בשבט

5. עץ שפורח בחורף ונחשב לסמל החג בישראל הוא עץ ה _____

6. הערך של דאגה לטבע ולעצים גם בשביל העתיד נקרא שמירה על ה _____

4 חלק ד׳ – התאמה בין קהילה למנהג

התאימו: כתבו ליד כל מספר את האות המתאימה מהעמודה השמאלית.

1. מקובלי צפת	___	**א.** קראו לחג חג הפירות ולמאכלים פרוטאס
2. קהילות ספרדיות	___	**ב.** יצרו את סדר ט״ו בשבט לפני כ־400 שנה
3. יהדות אשכנז	___	**ג.** חג הנטיעות ושמירה על הסביבה
4. קהילות כורדיות ופרסיות	___	**ד.** אכלו פירות יבשים כמו חרובים בחורף הקר
5. ישראל היום	___	**ה.** הכינו שולחן עשיר בפירות ואגוזים

5 חלק ה׳ – שאלות פתוחות

ענו בקצרה.

1. מה מוחשי ומה בלתי מוחשי בט״ו בשבט? תנו שתי דוגמאות לכל סוג

2. במה אדם דומה לעץ? כתבו שתי השוואות

3. איך החג השתנה מדור לדור? תנו שתי דוגמאות

6 חלק ו' – כתיבה ומחשבה

כתבו תשובה מלאה במשפטים שלמים.

1. כתבו על עץ שהייתם רוצים לנטוע בשביל ילדי העתיד, ולמה

2. מצאו את השורש של המילים: נטיעה, שתיל, פריחה, שמירה, צמיחה וכתבו מילה נוספת מאותו שורש

כרטיס יציאה

מה המשמעות של הכינוי ראש השנה לאילנות?

תנו דוגמה אחת למוחשי ואחת לבלתי מוחשי בחג

כיצד מנהג אחד בחג השתנה או התרחב עם הדורות?

איך הרגשתי בשיעור? ☹ 😐 🙂 😀